

te geringe moraliteit, Het is waarschijnlijk de bedoeling van den schrijver geweest een „rasploertje” te teekenen en diens verfoeilijken invloed op jonge menschen, maar die beschrijving raakt te veel den buitenkant — ook dit ploertje moet toch een zeker inwendig leven hebben, al is het er nog zoo duister; maar de suggestie van zulk een half-onbewust leven wordt ons niet gegeven — niets dan feiten en feiten; het lijkt of de heele wereld voos is, zooveel minderwaardige typen ontmoeten we!

Ik geloof dat de schrijver jong is en heeft toegegeven aan een idee fixe. In enkele gedeelten van zijn boek, waar hij niet uitsluitend ploerten ten tooneele voert, toont hij wel degelijk gevoel voor schoonheid, gevoel voor het goede en een sterk geloof in de ziel van den mensch. Waarom ontzegt hij enkele menschen deze essentie geheel?

De andere schrijver, Maurits Dekker, heeft in tegenstelling met den hierboven genoemde een groote liefde en verteedering voor zijn heldje. Bijna al te veel wordt het a-moreele en luchthartige jongenszieltje door hem gekoesterd. Toch heeft hij een alleraardigst beeld geteekend van een soort menschen waarvan wij er allemaal wel eens ontmoeten.

Meestal zijn zij de menschen van de twaalf ambachten en de dertien ongelukken. Zij willen alles en deugen voor niets, zij zijn niet dom en niet slecht, maar zetten niets door, zij hebben veel fantasie, zij zijn ijdel en willen imponeeren, zij zijn snel ontmoedigd en toch niet laf. Eigenlijk wel een leuke jongen, die Dolf, een vrijbouter, maar ook een zwakkeling. Hoe vele episodien uit zijn jongensleven worden ons niet met verve geschilderd! Dolf beleeft heel wat, als magazijnknechtje, „koud smidsleerling”, stokertje, pakjesdrager en schrijver. Dat hij zelfs op een onschuldige wijze — omdat hij er niets kwaads in ziet — diefstalletjes pleegt, verbaast ons ook al niet. Zijn liefdetjes zijn kort maar hevig. Toch komt ten slotte ernst in zijn leven. Ware liefde, vaderschap. En dan de vuurproef: de gevangenis dreigt. Al blijft hij een vrijbouter, hij komt wel tot inkeer.

Frisch en prettig is menig tafereeltje geschreven — de schrijver had zoo'n innig plezier in dit alles, en dat gevoelt de lezer aldoor, ondanks de te vluchtigen stijl en den weinig-litterairen vorm.

Er zijn enkele heel goede gedeelten in dit boek, vooral als de jongen aan het fantaseeren is en in andere werelden leeft, als hij b.v. als knechtje op den voorraadszolder van pakken stukgoed zonder het bijna zelf te merken, een blokhut bouwt, een stuk katoen middenin zet en aan die tafel gaat zitten, het hoofd in de handen. Hij droomt zich een Robinson Crusoe en legt op een oud blik een vuurtje aan. . . . Of als hij 's avonds in bed aan zijn jonger zusje verhalen opdischt, verhalen vol zalige bluf, waarmee hij haar imponeert en beangstigt. Toch wint zijn goedigheid het en stelt hij haar telkenmaal gerust — Maurits Dekker heeft aan dit jongensfiguurtje wel een eigen leven weten te geven.

JO DE WIT.